

(rajonas / miestas, mokykla)

klasės (grupės) mokinio (-ės)

(vardas ir pavardė)

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

2017 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo užduotis

Teksto suvokimo, literatūros ir kalbos žinių taikymo testas

2017 m. gegužės 26 d.

Trukmė – 1 val. (60 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar nėra užduoties sąsiuvinyje tuščių lapų ar kito aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Įrašykite savo miestą / rajoną, mokyklą, vardą ir pavardę tam skirtoje užduoties sąsiuvinio vietoje.
- Rašykite aiškiai, įskaitomai, mėlynai rašančiu rašikliu. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atsakykite į užduočių klausimus glaustai ir aiškiai. Atsakymus sutalpinkite tam paliktose eilutėse.
- **Formuluokite atsakymus savais žodžiais.** Jei klausimas nereikalauja cituoti – necituokite.

PASTABA: neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

	Maksimalus taškų skaičius	1 vertintojas	2 vertintojas	Galutinis įvertinimas
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas	18			
Kalbos žinių taikymas	18			
Galutinė taškų suma	36			

TAŠKAI

Vertinimo komisija:

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

TEKSTO SUVOKIMO IR LITERATŪROS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

Perskaitykite tekstus ir atlikite užduotis.

1 tekstas

Antuanas de Sent-Egziuperi

MAŽASIS PRINCAS

(Ištrauka)

Lėtai ištraukiau kibirą ir pastačiau ant šulinio krašto. Mano ausyse tebeskambėjo girgždančio skridinio* giesmė, kibire raibuliavo vanduo, jo paviršiuje žaidė saulės zuikučiai.

– Noriu gurkštelėti šito vandens, – tarė mažasis princas. – Leisk man atsigerti...

Ir tada aš supratau, ko jis ieškojo!

Pakėliau kibirą jam prie lūpų. Jis atsigėrė užsimerkęs. Tai buvo panašu į šventės vaišes. Šis vanduo buvo ne tik gėrimas. Jis radosi iš ilgos kelionės po žvaigždėm, iš skridinio giesmės, iš mano rankų pastangų. Jis buvo atgaiva širdžiai, tarsi dovana. Kai buvau mažas berniukas, taip man švytėdavo Kalėdų dovanos: Kalėdų eglutės šviesa, vidurnakčio mišių muzika, švelnūs šypsantys veidai.

– Tavo planetoje, – tarė mažasis princas, – viename sode žmonės augina penkis tūkstančius rožių... ir neranda, ko ieško...

– Neranda, – atsakiau.

– O juk tai, ko jie ieško, būtų galima rasti vienoje rožėje ar gurkšnyje vandens...

– Žinoma, – atsakiau.

Mažasis princas pridūrė:

– Bet akys aklos. Reikia ieškoti širdimi.

*skridinys – sukamas ratas (vandeniui iškelti)

Antoine de Saint-Exupery. Mažasis princas. Vilnius: *Alma littera*, 2011.

Klausimai:

1. Kuriuo asmeniu pasakojama?

_____ (1 taškas)

2. Išrašykite retorinę figūrą, kuria išreiškiamas atradimo džiaugsmas, ir ją įvardykite.

Citata: _____

Retorinė figūra: _____ (2 taškai)

3.1. Išrašykite du skirtingus žodžių junginius, kuriuose kalbama apie muziką.

_____
_____ (2 taškai)

Čia rašo
vertintojai

1 2

_____
_____

_____
_____

_____
_____

_____
_____

_____
_____

_____
_____

_____
_____

3.2. Kokia nuotaika sukuriama šiais žodžių junginiais?

_____ (1 taškas)

4. Paaiškinkite, kodėl pasakotojo patiriama būseną siejama su šv. Kalėdomis.

_____
 _____ (1 taškas)

5. Ką mažasis princas pasako apie žmones, kai supriešina daug ir vieną rožę?

_____
 _____ (2 taškai)

Čia rašo
vertintojai

1 2

Iš viso (maks. 9 taškai)		
----------------------------------	--	--

2 tekstas

Regimantas Tamošaitis
MAŽUTĖLIAI IR KUPRANUGARIAI
(Ištrauka)

1. Kūryba yra gyvybinės energijos išraiška. Kūrybinė energija – tai, kas gaunama iš prigimties. Kai tos energijos nėra, individas neturi jėgų įsitvirtinti pasaulyje pagal savo prigimtį, kaip pats norėtų, ir yra priverstas prisitaikyti prie esamos tvarkos mokydamasis gyventi pagal taisykles, imituodamas socialinės veiklos modelius ir kartodamas tipiškas elgsenas. Taip atsiranda pavyzdinių piliečių, kurių laikyseną grindžia ne sąmoningi principai, bet paprasčiausias paklusnumas. Jie turi pavydėtiną savybę prisitaikyti prie bet kokios tvarkos.
2. Tokie asmenys neturi jėgų būti laisvi ir savarankiški, jie bijo laisvės ir nori, kad jiems kas nors vadovautų. Antai universitete tokius baugius vargšelius atpažįstu iš karto, jie vis klausinėja: o kiek mums reikia perskaityti? kiek balų už tai gausime? gal nieko negausime, tai kam mums tada visa tai skaityti?.. Taip ir norisi tokiems atrėžti: gal jums ir sutuoktinius gyvenime kas nors turės surasti? Kažkada pats studijuodamas skaitydavau kad ir privalomą literatūrą tik todėl, kad pats norėjau. Man tai buvo įdomu. Jokia jėga nebūtų priverčiusi skaityti to, kas manęs nedomino.
3. Bet dabar daugelis studentų tiesiog uoliai mokosi ir tiki, kad visa tai, kas jiems duodama skaityti, yra tikra ir reikalinga. Jie tai daro ne iš piktos valios – valios jie apskritai neturi – jie tiesiog yra silpni. Žinoma, ne visi, kalbu apie vyraujančias tendencijas. Reikia mokytis būti sąmoningam, stipriam, reikia mokėti priimti sprendimus. Šiame pasaulyje žmogui niekas nesuteiks saugumo garantijų, kokių nors instrukcijų, kaip elgtis visose gyvenimo situacijose. Visuomet atsiras problemų, kurias asmuo privalės spręsti pats, visiškai savarankiškai ir kūrybingai, kur niekas kitas jam negalės padėti. Nes išmoktos elgsenos kai kuriose situacijose pasirodys esančios neveiksmingos, kartais net pražūtingos.
4. Seniau studentai tarsi turėdavo daugiau sveiko proto, buvo aiškesnės nuovokos. Jie lyg savaime suprasdavo, ko ir kiek reikia mokytis, kartais nebijodavo nukrypti nuo mokymosi standartų. Jie arba mokydavosi per mažai, arba mokydavosi per daug, bet visi savaip, individualiai. Dabar visi labiau taikosi prie nustatytų standartų, nesvarstydami jų vertės ir negalvodami apie savo interesus. Tai savotiška asmens užmaršties būseną ir įsikalinimo sistemoje situacija.
5. Kai žmogus nužmogintas, kai jis paklūstantis ir nekūrybingas, jis negali ne tik pats kurti – jis apskritai neatpažįsta kūrybos kaip vertybės. Tuo mažutėliai panašūs į šio pasaulio kupranugarius, į didžiuosius: ir vieni, ir kiti nesuvokia nedaiktiškų vertybių, ir vieni, ir kiti nemažtydami įsirašo į funkcionuojančią sistemą, tik vieni kukliai įsirašo apačioje, kiti arogantiškai įsitvirtina viršūnėse ir ten jaučiasi kaip dievai.

„Metai“, 2014, nr. 2

Klausimai:

6. Kas nutinka žmogui, jei jam trūksta kūrybinės energijos? (1 pastraipa)

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai	
1	2

7.1. Autorius lygina studentus praeityje ir dabar. Remdamiesi 3–4 pastraipomis apibūdinkite:

praeityje studentai _____

dabar studentai _____

(2 taškai)

7.2. Kokią savybę, gretindamas studentus dabar ir praeityje, autorius pabrėžia kaip vertybę? (3–4 pastraipos)

_____

(1 taškas)

7.3. Kodėl, autoriaus nuomone, ši savybė yra svarbi?

_____

(1 taškas)

8. Kas sieja mažutėlius ir kupranugarius? (5 pastraipa)

_____

(1 taškas)

Čia rašo
vertintojai
1 2

—	—
—	—
—	—
—	—

Iš viso (maks. **6 taškai**)

--	--

Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas):

9. Baigdami sakinius, paaiškinkite, kas sieja ir kas skiria šiuos du tekstus.

9.1. Tekstus sieja problema:

_____

(1 taškas)

9.2. Palyginkite, kas yra mažumas pirmame tekste ir ką jis reiškia antrame tekste:

1.

_____

2.

_____

(2 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

—	—
—	—
—	—

Iš viso (maks. **3 taškai**)

--	--

Taškų suma už teksto suvokimo ir literatūros žinių taikymo užduotis (maks. **18 taškų**)

--	--

KALBOS ŽINIŲ TAIKYMO UŽDUOTYS

1 užduotis. Raskite sakinyje išplėstinį pažyminį, jį pabraukite, pakeiskite šalutiniu pažyminio dėmeniu ir užrašykite visą sakinį.

Skleidžianti šilumą ir šviesą ugnis sukuria jaukią erdvę, žmogiškąjį kosmosą – jame daiktai darosi atpažįstami, savi, o tamsos pasaulis pasitraukia tolyn.

_____

_____

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2

2 užduotis. Raskite ir pabraukite frazeologizmą, paaiškinkite jo prasmę pateiktame sakinyje.

Norėčiau parašyti realistinių apsakymų, galbūt kokį rimtą ar pusiau rimtą romaną, bet tam reikėtų išeiti iš darbų, iš namų, gal šiek tiek ir iš proto.

_____

_____

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2

3 užduotis. Įrašykite nebaigtų žodžių dalis.

Gera knyga aš visada noriu dalytis su kitais. Kai gėriu **daliį** _____ (veiksm., sangr., ties. n., es. l., vns., 2 a.), jis padvigubėja. Geros knygos tam ir yra, kad jomis būtų **daliį** _____ (dal., sangr., neveik. r., es. l., bev. g.). Kur kas sudėtingiau kalbėti apie kitų dalykų **skolinim** _____ (daikt., sangr., vyr. g., vns., gal. l.), kuris dažnai atskleidžia **žmogišk** _____ (būdv., įvardž., mot. g., dgs., gal. l.) dramas.

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2

4 užduotis. Pabraukite skliausteliuose pateiktą taisyklingą variantą.

Gera ta knyga, kurią (*skaitydamas / skaitant*) atrandi save, kuri padeda gyventi, keičia pasaulio matymą (*ir / ir tuo pačiu*) praturtina emocijomis, priartina žmones. Gera knyga ir išlaisvina, jei žmonės pernelyg įkyrūs, ji leidžia būti (*savarankišku / savarankiškam*). Elektroninės knygos – tiesiog dublikatai, naudingi bei patogūs informaciniais tikslams, kad ką nors greitai (*susirasti / susirastum*).

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai	
1	2

5 užduotis. Įrašykite praleistas raides, skliaustuose esančius žodžius parašykite kartu arba skyrium.

Ilgainiu__ ėmiau analizuoti savo būs__nas, nuolat__nį nepasitenkin__mą. Pastebėjau, kad esu tarytum apsimet__lis ir tai mane veda į tušt__mą. (Iš / pradžių) _____ rašiau tarsi sau ir tik (ne / greit) _____ išdr__sau spau__dinti, __sivaizduodamas, kad rašau kelet__i keistuolių, kurie galėt__ suprasti mano poži__rį. Tokių žmonių grupė egzistavo, todėl (ne / veltui) _____ jaučiausi tur__s bendraminčių, tačiau nemaniau, jog tai vienodai vert__nga visai skaitanči__jai visuomenei. Visi šie tekstai parašyti žaidž__nt archetipais. Mano apsiskaitymas leidžia žinoti, kas tai yra, o (po / to) _____ aš atrandu juos kaip tikras, veik__nčias jėgas, kaip s__monės struktūrą.

Labai padėjo žmonės, kurie a__iliepdavo teigiamai. Padėjo ir tie, kurie (per / ne / lyg) _____ dr__stiškai kritikavo, __pač dėl daugžodž__vimo, nes mano tekstai toli gražu nebuvo s__kmingi. Sudarydamas knygą turėjau daug ab__jonių. Vertinant profes__onalesniu žvilgsniu, reikėjo daug ką pe__ašyti. Tai įkv__pė r__žtis pok__čiams, kaip tik tada pag__rėjo mano rašymas, nes ank__čiau jame sl__pėjo (ne / mažai) _____ apgav__stės.

Mintys apie k__rybos paslaptį mane atvedė prie __žvalgos, kad k__rti yra tas pats, kas k__renti ugnį. Ugnis sud__gina šlakus. Gal (ne / atsitiktinai) _____čia tas žodžių s__skambis?

(5 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

6 užduotis. Kur reikia, padėkite trūkstamus skyrybos ženklus.

Literatūra padeda būti laimingesniems o laimė žmogiškas santykis kalbėjo literatūrologas rašytojas Vilniaus universiteto docentas Regimantas Tamošaitis mokslo populiarinimo festivalyje Erdvėlaivis Žemė. Docento nuomone ne vienas žmogus sparčiai plėtojantis technologijoms svarsto kam iš viso reikalinga grožinė literatūra ir kodėl vis dar skaitome knygas. Kai nežinome atsakymo į klausimą ar kai jo negali pateikti artimieji ar pažįstami kreipiamės į žmonijos patirtį išsaugotą knygose ir jomis praturtiname gyvenimą.

Čia rašo
vertintojai
1 2

Pasirodo net pačioje seniausioje literatūroje galime rasti save o kuo daugiau savęs randame tuo matyt knyga mums artimesnė. Lietuvių autorių pavyzdžiui Vinco Krėvės Jono Biliūno skaitymas išlaisvina sąmonę padeda susiformuoti pasaulėžiūrą. Regimantas Tamošaitis universiteto dėstytojas primena kad norint suvokti literatūrą reikia ir psichologijos ir filosofijos nes nors knyga konkretus pasakojimas po juo slypi daugybė skirtingų klodų. Poetas Henrikas Radauskas viename savo eilėraščių rašė O aš turiu dainuot senas Numirusių žmonių dainas.

Lietuvių literatūra išplečia mūsų sąmonę per ją įgyjame savo istoriją galime apmąstyti kokiai tradicijai priklausome ir tik gerai žinodami savo palikimą atskiriame bei suprantame tai kas geriausia kitų šalių kultūroje. Jis pasakojo jog kartais tenka padirbėti kol moksleivius ir studentus įtikina kad lietuvių literatūra vertinga nenusileidžianti Vakarų literatūrai. Anot dėstytojo vaizduotė santykiai su žmonėmis menas visi šie dalykai reikalingi ne tik filologams bet ir tikslųjų mokslų atstovams.

(5 taškai)

Čia rašo
vertintojai
1 2

—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

Taškų suma už kalbos žinių taikymo užduotis (maks. 18 taškų)		
--	--	--

Kalbos žinių taikymo užduotims rengti naudota literatūra:

Gintarė Adomaitytė, Vytautas V. Landsbergis, Renata Šerelytė. Požiūriai. // tekstai.lt
 Regimantas Tamošaitis. Be grožinės literatūros žmogus yra truputį autistas. // lzinios.lt
 Regimantas Tamošaitis. Pasaulis yra didesnis už mus. // tekstai.lt
 R. Tamošaitis trepsi šokį, kurį vadina individualia egzistencija. // lrytas.lt
 Teksto analizė mokykloje. Vilnius: Alma littera, 1998.

TESTO VERTINIMAS TAŠKAIS

Užduotys	Maks. taškų skaičius	Vertinimas	
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas	18		
1 užduotis	9		
2 užduotis	6		
Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas)	3		
Kalbos žinių taikymas	18		
1 užduotis	2		
2 užduotis	2		
3 užduotis	2		
4 užduotis	2		
5 užduotis	5		
6 užduotis	5		

Testo vertinimas taškais	36		
---------------------------------	-----------	--	--